הבת לא הסכימה לפגוש את אביה; השופט: "ילד לא יכול 'להתגרש' מהוריו"

אבי כהן

האם בית משפט יכול לחייב ילד להיפגש עם אביו? באח־רונה נדרש בית המשפט לענייני מש־פחה לשאלה מורכבת זו, כאשר ילדה בגיל העשרה מירבה לחידוש הקשר עם אביה, בטענה לקשר פוגעני עמו ותחושה של פחד שאינה מצליחה לשלוט בה.

בית המשפט הורה כי הילדה תיפ־גש עם אביה, ודחה את הבקשה לעי־כוב ביצוע. "אינני מוכן לקבל כי קטין בן 10, בן 11 או בן 13 רשאי להחליט כי 'מתגרש' הוא מהוריו", כתב השופט בהחלטתו. בבקשה שהוגשה לבית המ־שפט על ידי האם, נכתבה חוות דעת של פסיכולוגית שמטפלת בילדה, תוך דרישה שביהמ"ש יעכב את ההחלטה המורה לאם להביא את בתה למפגשים טיפוליים שבמסגרתם יחודש הקשר עם אביה. לטענת המומחים, נמצאו תסמינים חלקיים של טראומה שחוותה הילדה.

לטענת האם באותו מקרה, יש להסיר את הלחצים מן הילדה, הנתונה כבר כמה שנים בתהליכי התערבות בניסיון לב־חון את שאלת טובתה בחידוש הקשר עם אביה, ולהיעתר לרצונה שלא לקיים בשלב זה קשר עם האב. לטענת האם, גם לקטינה יש זכות לבחור שלא לקיים קשר עם האב ויש לכבד זאת.

בית המשפט סבר, בהמשך לעמדת האב, שלא ניתן לקבל מציאות שבה לק־טין יכולת "להתגרש" מן ההורה, ובלתי חוקי מצד ילד (כמו גם מצד הורה המא־פשר זאת לילד) לסרב להיות בקשר עם מי מהוריו. משכך, לא עיכב בית המ־שפט את החלטתו, המחייבת את הק־טינה להשתתף בתהליך טיפולי לצורך חידוש הקשר עם האב, וזאת גם כאשר סרם נקבע מהו מקור הסירוב של הילדה לקשר – אם אכן קשר פוגעני עם האב או שמא ניכוד הורי.

צילום אילוסטרציה: GettyImages

"קורה שאין מנוס"

"קטינים, כמו בגידים, ניצבים בחייהם בפני דרישות לעשות את שאין חפצים הם לעשות בכל מאורם: חלקם חודרים מרדישות החיים חרדות לא פשוטות, והשאלה היא אם אנו מוכנים, כחברה, לוותר על נורמות מסוימות, הואיל ואי־מי מודיע כי חרד הוא, שמא נשלח את החרד לטיפול בחרדה ונאכוף את הגר־רמה החוקית", כתב השופט בהחלטתו.

עו"ד ד"ר שרון פריילינג, בעלת משרד המתמחה בדיני משפחה ומחברת הספר "ניכור הורי", אמרה בעקבות המקרה כי עניינו של מקרה זה חושף בצורה מובה־קת את קו הגבול העדין בין ניסיון של המערכת לסייע לקטין ולקבוע מה טוב עבורו, לבין התערבות שיפוטית שייתכן שיש בצידה חשש לפגיעה גדולה יותר מן הנזק שהיא מבקשת למנוע.

"יהיו מקרים, שבהם למרות הרצון העז להבריא את הקשר, לא יהיה מנוס מלה־רפות. למשל, כאשר הילד אינו מסוגל להכיל רגשית את אמצעי ההתערבות, כאשר בוחותיו אינם עומדים לו לבצע את התהליך הנדרש, וכאשר קיים חשש ממשי שההתערבות תגרום לילד נזק רגשי העולה על התועלת", אמרה ד"ר פריילינג והוסיפה: "מכאן גם נובע הצורך שלא לראות במטרה (הטובה כשלעצמה) כמקדשת את כל האמצעים".